

Fodringspraksis hos danske mælkeproducenter

Som et led i en undersøgelse vedrørende variation i fodereffektiviteten mellem malkekvægbesætninger interviewede VFL, Kvæg i efteråret 2011 i alt 60 mælkeproducenter med data i KvægNøglen.

Kvægafgiftsfonden

Mælkeafgiftsfonden

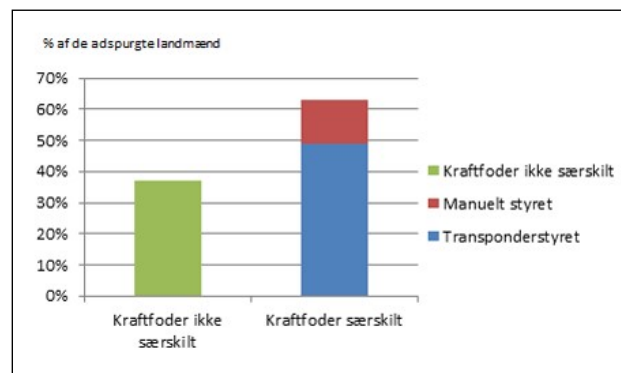
Producenterne blev over telefon interviewet om udfodringsteknik, foderblanding, gruppeinddeling, foderplanlægning, sundhedsmanagement og foderstyring.

Hovedresultaterne fra de 60 interviews er, som følger:

- Alle besætninger fodrer med fuldfoder, heraf 30 % med TMR1 uden separat kraftfodertildeling
- Kun 10 % af besætningerne fodrer med TMR2, det vil sige med mere end en fuldfoderblanding til de malkende køer.
- 63 % af besætningerne supplerer med kraftfoder via automater, hvoraf 78 % er transponderstyrede og 22 % er manuelt styrede i malkestalden
- De malkende køer er inddelt i 2 eller flere grupper på 56 % af besætningerne, mens resten af besætningerne har de malkende i én gruppe
- 12 % oplever foderspild over krybbekanten dagligt, mens 32 % oplever, at køerne sorterer i fuldfoderet
- Ansvar for fodringen ligger typisk hos ejeren, men i 47 % af besætningerne er mere end én person involveret i den daglige blanding og udfodring
- I 48 % af besætningerne er nye personer involveret i blanding og fodring i weekender og ferier
- 66 % af besætningerne justerer løbende foderplanen ud fra "fingerspidsfølelser"
- 54 af de 60 landmænd bruger køernes gødningskonsistens til at overvåge, om den aktuelle fodring fungerer. Men også uretalt og mælk i tanken er udbredte som overvågningsparametre
- 48 % af besætningerne bruger et eller flere foderadditiver, hvor propylenglykol til nykælvere er langt det mest udbredte
- Producenterne vurderer, at godt grovfoder er den vigtigste faktor for høj energiudnyttelse, men at blandenøjagtighed og køernes sundhed – specielt klovsundheden – også har stor betydning.

Alle fodrer med fuldfoder

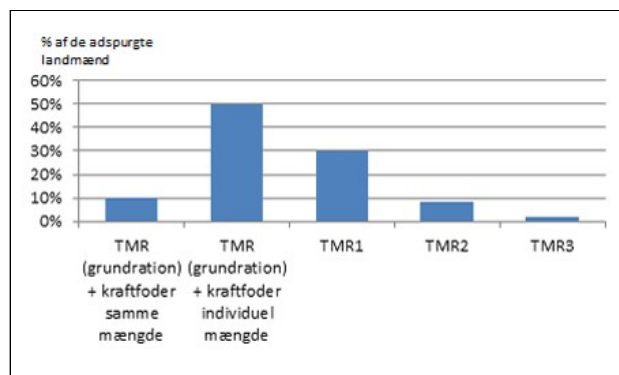
Alle 60 besætninger fodrer med fuldfoder. Langt de fleste bruger en blandevoget til både at blande og udfodre, mens 4 af de 60 blander og udfodrer med et hængebanesystem. 63 % af besætningerne fodrer med kraftfoder særskilt i enten AMS eller malkestald. I 76 % af disse besætninger er kraftfoderautomaterne transponderstyrede.

Figur 1. Fordelingen af forskellige typer for kraftfodertildeling blandt de adspurgte landmænd

Kun få besætninger fodrer TMR2

Næsten halvdelen af landmændene i undersøgelsen fodrer med en TMR grundration suppleret med transponderstyret kraftfodertildeling. 30 % fodrer med ren TMR1, altså uden separat tildeling af kraftfoder. Kun fem af de 60 landmænd fodrer TMR2 og blander forskellige blandinger til de malkende køer.

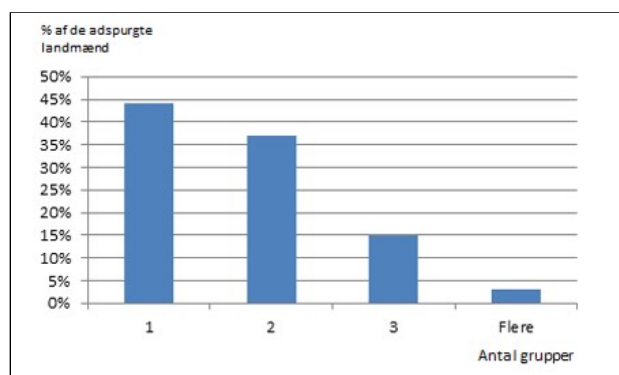

Figur 2. Fordeling af foderprincipper hos de adspurgte landmænd

Malkende køer i flere grupper hos halvdelen af besætningerne

I figur 3 ses, det at over 50 % af landmændene har de malkende køer inddelt i to eller flere grupper.

Den typiske grubeinddeling er en inddeling med nykælvare og svage køer i et hold samt et stort hold med de øvrige malkende. Også laktationsnummer er et typisk kriterium for grubeinddelingen og i enkelte tilfælde bruges også blot en tilfældig opdeling i forhold til staldindretningen.

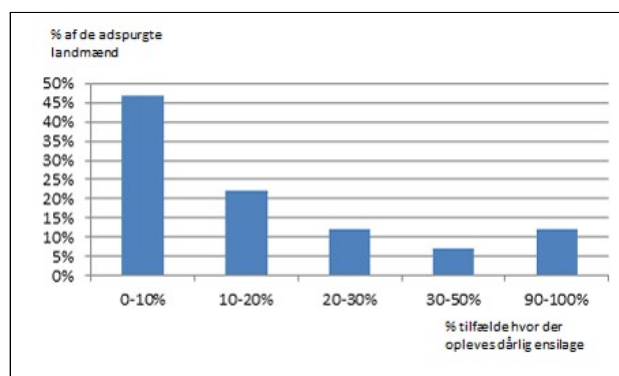

Figur 3. Grubeinddeling af de malkende køer hos de adspurgte landmænd

72 % af besætningerne har muligheden for at frasortere nykælverne i et hold for sig eller i et separationsafsnit efter malkning. 78 % af disse besætninger udnytter denne mulighed i større eller mindre grad, mens 22 % aldrig udnytter deres mulighed for at frasortere nykælverne i en separat gruppe.

Udbredt behov for frasortering af dårlig ensilage

I figur 4 ses det at næsten halvdelen af landmændene kun sjældent oplever dårligt ensilage i ensilagestakken. 12 % har derimod næsten dagligt problemer med dårligt ensilage i større eller mindre grad. De fleste landmænd svarer også, at problemets størrelse er meget individuel fra stak til stak.

Figur 4. Fordelingen af hvor ofte landmændene oplever dårlig ensilage i ensilagestakken

Blandet holdning til fodring efter ædelyst

Der er meget forskellig holdning til, hvorvidt der må/skal være foderrester på foderbordet før næste udfodring. 43 % af landmændene stiler efter, at der altid er foderrester før næste udfodring, og nogle udfodrer konsekvent ekstra foder for at sikre, at foderbordet ikke bliver tomt. Resterne skubbes i de fleste tilfælde videre til for eksempel kvierne, så foderbordet er rent før næste udfodring. 17 % af besætningerne svarer, at der aldrig er foderrester på foderbordet før næste udfodring.

Foderspild over krybbekanten er udbredt

45 % af landmændene oplever foderspild ved, at kørerne trækker foderet ind over krybbekanten. Heraf er der dog nogen, som kun ser problemet af og til, fordi det måske kun er en enkelt ko der smider med foderet. I andre tilfælde er problemet stort og flere af producenterne har løst problemet ved at montere en højere krybbekant ved foderbordet.

32 % af producenterne oplever, at kørerne sorterer i fuldfoederet, men kun 25 % af besætningerne har målt køernes sortering ved brug af Penn State rystekasser.

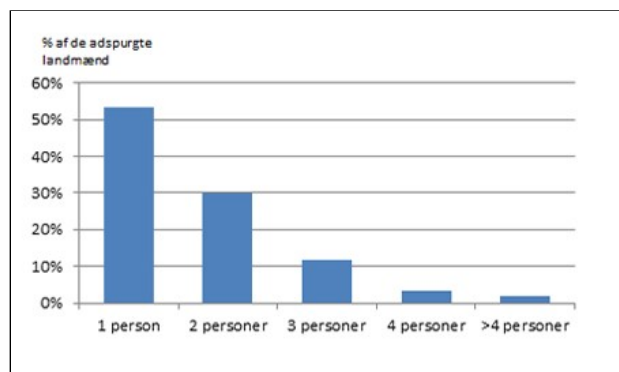
Kalibreringen af fuldfoderblanderen kan slå fejl

60 % har kalibreret vægten på deres fuldfoderblender, men enkelte besætninger har opdaget, at kalibreringen kan slå fejl. De gør opmærksom på, at vognen skal kalibreres ved flere vægtklasser, da det ikke er sikkert, at vægten stemmer ved for eksempel 1.000 kg, hvis den er kalibreret ved 25 kg.

Ansvar for fodringen ligger typisk hos ejeren

På hovedparten af de 60 bedrifter er det ejeren, der har det overordnede ansvar for fodringen. I få tilfælde deler fodermesteren og ejeren ansvaret.

I figur 5 ses det at på over halvdelen af bedrifterne er der kun en medarbejder involveret i den daglige fodring. På 30 % af bedrifterne er der to personer involveret i den daglige fodring, mens der i de sidste 20 % af besætningerne er tre eller flere involveret.

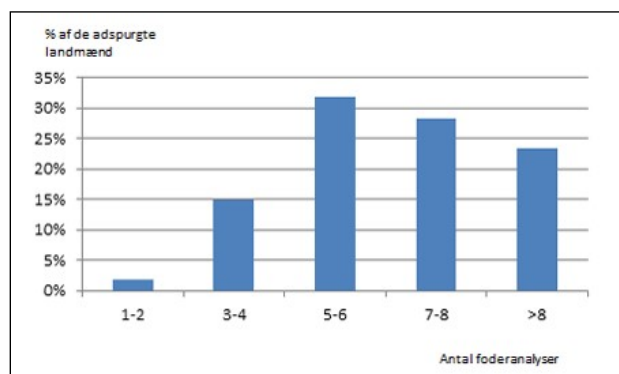

Figur 5. Fordelingen af hvor mange forskellige personer der blander og udfodrer til dagligt i de adspurgte besætninger

Halvdelen af landmændene bruger det samme personale til fodring i weekender og ferier, som de bruger til dagligt, mens den anden halvdel typisk bruger 1-2 nye medhjælpere til fodringen i weekenden.

Typisk fem eller flere grovfoderanalyser pr. år

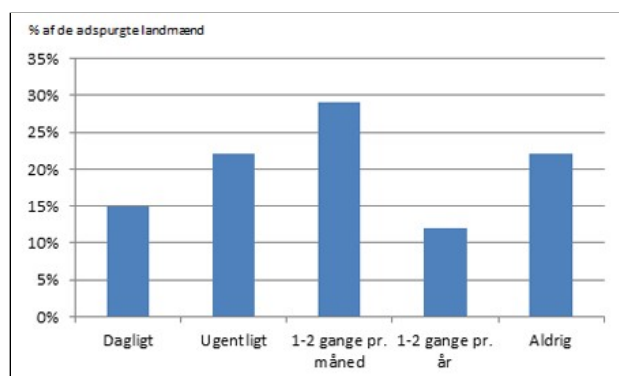
Fordelingen af hvor mange foderanalyser, der typisk tages pr. år, er vist i figur 6. Det ses, at over 80 % af besætningerne tager fem eller flere foderanalyser hvert år. Næsten halvdelen laver derudover supplerende tørstofbestemmelser af ensilagen ved tvivlsspørgsmål.

Figur 6. Fordeling af hvor mange foderanalyser, de adspurgte landmænd får taget pr. år

Udbredt brug af "fingerspidsjusteringer"

98 % af besætningerne i interviewundersøgelsen laver foderplan sammen med en rådgiver, men der er stor forskel på, hvor tit landmændene beregner og ændrer i foderplanen. Halvdelen laver foderplan 4-6 gange om året, mens 32 % laver eller justerer foderplan mere end seks gange i løbet af et år. De sidste 18 % laver foderplan sjældnere end 4 gange pr. år.

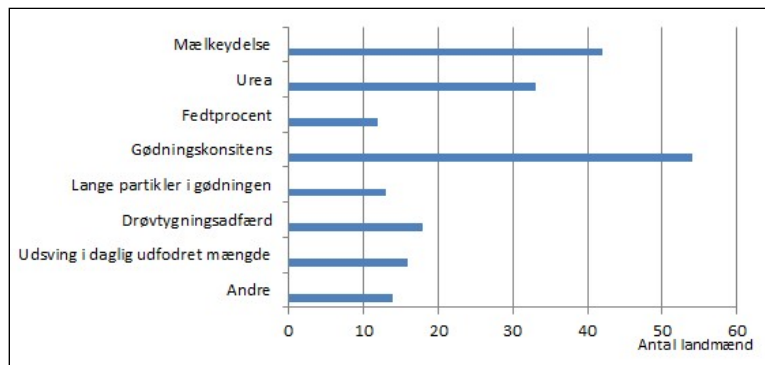
Figur 7. Andelen af de adspurgte landmænd, der fingerspidsjusterer

I figur 7 ses det, hvor mange af producenterne der bruger den beregnede plan som vejledende, og herefter laver justeringer af fodringen ud fra fingerspidsfølelser. Det ses at hele 66 % justerer 1-2 gange i måneden eller oftere, og at hele 15 % faktisk gør det dagligt.

64 % svarer, at de altid bruger resultatet fra EFK'en til at justere foderniveauet, mens 14% svarer, at de kun bruger den jævnligt eller sjældent.

Gødningskonsistens er central i daglig overvågning af fodringen

Figur 8 viser, hvordan producenterne overvåger, om køerne fungerer godt med den aktuelle fodring. Det ses, at 54 af de 60 landmænd bruger gødningskonsistens til overvågning af den aktuelle fodring. Også mælkeydelse og urea er vigtige parametre i overvågningen hos de adspurgte landmænd. 14 af de 60 landmænd bruger andre fokuspunkter end parametrene i figur 8 herunder. Herunder nævnes proteinprocent, celletal, huld, ketosetilfælde og klovsundhed.

Figur 8. Parametre til overvågning af den aktuelle fodring i de adspurgte besætninger

Alle er med i sundhedsrådgivning

Oftest har landmændene en særlig gruppe i stalden til de svage køer. Typisk har de separate sygebokse, mens en del også har specielle hold til de svage køer. De landmænd, der har et nykælverhold, bruger ofte samtidig dette hold som skånehold, hvis der er svage køer.

På 52 % af besætningerne bliver køerne i gennemsnit klovbeskåret 3 eller flere gange om året. De sidste 48 % har klovbeskæring 2 - 2,5 gange.

I forbindelse med sundhedsrådgivning får 85 % lavet en vurdering af nykælverne og desuden huldvurderinger omkring kælvning.

Halvdelen af landmændene i undersøgelsen bruger et eller flere foderadditiver. Det mest typiske additiv er propylenglykol til nykælverne.

Godt grovfoder vigtig faktor for høj energiudnyttelse

I forbindelse med interviewet blev producenterne spurgt, hvad de vurderer, som de vigtigste faktorer for at nå en høj fodereffektivitet. Hertil svarer 50 % af de adspurgte landmænd, at godt grovfoder er den vigtigste faktor. Dernæst nævner mange, at blandenøjagtighed, samt sundhedstilstanden herunder især klovsundheden, også er vigtige faktorer med stor betydning for energiudnyttelsen. Enkelte landmænd understreger, at det er vigtigt, at alle medarbejderne på bedriften forstår at blande foderet korrekt, samt at undgå dårlig ensilage i foderblandingen.

70 % af landmændene har i 2011 defineret et mål for, hvad fodereffektiviteten skal være. Målsætningerne er dog meget forskellige og ligger på alt mellem 80 og 95 %. De fleste har en målsætning mellem 85 og 90 %.

Afgrænsning af interviewundersøgelsen

Kravet til de landmænd, der er blevet udtaget til undersøgelsen, var en besætningsstørrelse på mindst 110 køer i løsdrift, samt at besætningen indeholdt mindst 80 % Dansk Holstein og højst 5 % Jersey. Besætninger med Jersey og RDM er derfor ikke med i undersøgelsen. Økologiske besætninger og besætninger med afgrænsning er desuden heller ikke med i undersøgelsen. Afgrænsningen er sket af hensyn til de statistiske muligheder for at behandle materialet i senere undersøgelser.

Alle besætningerne er med i KvægNøglen, hvilket betyder, at det er besætninger, der i gennemsnit er større end andre besætninger, og i gennemsnit også har højere ydelse.